

Voortgangsrapportage CO₂-reductie

2018

Reyryngroep
Datum: 26-04-2019

KAM-coördinator
Ing. A.P.M. Timmer

Autorisatie
H.A. (Harm) van den Hoogenhoff

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Algemeen	3
1.2	Uitgangspunten.....	3
1.3	Leeswijzer.....	3
2	Emissie-inventaris 2018.....	4
2.1	Organisatorische grenzen	4
2.2	Basisjaar	4
2.3	Omvang bedrijf.....	4
2.4	Directe en indirecte emissies	4
2.5	Meest materiële emissies	5
3	CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen scope 1 en 2	7
4	CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen scope 3.....	8
5	Voortgang en trend	9
5.1	Projecten met gunningvoordeel.....	9
5.2	Medewerkers bijdrage	10
5.3	Publicaties website.....	10
6	Commitment CO₂-emissie reductieprogramma.....	11
7	Deelname aan een sectorinitiatief.....	12

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Het opstellen van de halfjaarlijkse rapportage is onderdeel van het energiemanagementsysteem dat in het kader van de CO₂-prestatieladder is/wordt ingevoerd. Gezien de veranderingen binnen de organisatie (FL BV maakt per 01-01-2019 onderdeel uit van de Reyrinkgroep) wordt het energiemanagementsysteem, zoals deze binnen de FL BV gehanteerd werd ingevoerd binnen de gehele Reyrinkgroep.

Dit brengt organisatorisch diverse veranderingen met zich mee:

- Organisatorische grenzen vaststellen aan de hand van de geconsolideerde inkoopomzet;
- Basisjaar emissie-inventaris vaststellen;
- Vaststellen van de omvang van het bedrijf;
- Aangepaste en nieuwe reductiedoelstellingen;
- Bewustwording binnen de organisatie toetsen en vergroten;
- Deelname aan keten-/sectorinitiatieven herzien en vaststellen;
- Commitment aan CO₂-emissie reductieprogramma's herzien en vaststellen;
- Aanpassen diverse documenten in het KAM-handboek.

De onderhavige voortgangsrapportage is derhalve niet alleen een terugblik op de behaalde energiereductie, maar ook een afsluiting. Daarnaast ook weer een enorme vooruitblik en uitdaging in de te behalen resultaten in de nieuw gevormde organisatie.

1.2 Uitgangspunten

Het handboek CO₂-Prestatieladder (versie 3.0, d.d. 10-06-2015), zoals uitgegeven door SKAO, is/wordt gehanteerd bij het bepalen van de beleidskeuzes en het opstellen van de doelstellingen. De basis voor de implementatie binnen onze organisatie wordt gevormd door ons eigen gecertificeerde managementsysteem. Zoveel als mogelijk wordt aangesloten bij de bestaande structuur en overlegvormen. Daar waar afgeweken is, wordt dat verwoord in het nieuw op te stellen CO₂-managementplan. Deze zal op een later tijdstip op de (vernieuwde) website worden gepubliceerd.

1.3 Leeswijzer

Voornoemde veranderingen worden beschreven in diverse hoofdstukken. Daarnaast is de voortgang op diverse onderdelen weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Verwijzing eisen CO₂-prestatieladder

Hoofdstuk rapport	Inhoud	Eis in de CO ₂ -prestatieladder
2	Emissie-inventaris 2018	3.A.1 en 4.A.1
3	CO ₂ -reductiedoelstellingen en maatregelen scope 1 en 2	3.B.1 en 3.C.1
4	CO ₂ -reductiedoelstellingen en maatregelen scope 3	5.B.2
5	Voortgang en trend	
6	Commitment CO ₂ -emissie reductieprogramma	5.C.1 en 5.C.2
7	Deelname aan een sectorinitiatief	3.D.1

2 Emissie-inventaris 2018

2.1 Organisatorische grenzen

Op basis van de geconsolideerde omzetbalans van de Reyrink bedrijven (inclusief FL) is de AC-analyse uitgevoerd. Een uitgebreide verantwoording van de vastgestelde "Organizational Boundary" wordt verwezen naar het CO₂-managementplan. De Reijrink Materieel B.V. is als hoogste top van de hiërarchie van bedrijven genomen, met daaronder de navolgende dochtermaatschappijen:

- Reijrink Aannemersbedrijf B.V.
- FL B.V.
- Bouwstoffenservice Midden-Brabant B.V.
- Biosoil EU B.V.
- Gebr. Reijrink Loonbedrijf B.V.
- Dovako B.V.
- Reijrink Transport B.V.

2.2 Basisjaar

Aangezien het "huidige" basisjaar 2011 alleen betrekking heeft op FL B.V. is er in deze voor gekozen om 2018 als nieuw basisjaar te nemen. De emissie-inventaris (zie paragraaf 2.4) is vastgesteld aan de situatie, zoals die in 2018 gold voor de voornoemde Organizational Boundary:

- Bedrijfslocatie Haghorst;
- Bedrijfslocatie Esbeek;
- Bedrijfslocatie Tilburg;
- Bedrijfslocatie Middelbeers;
- Bedrijfslocatie Dodewaard;
- Uitgevoerde projecten van de verschillende BV's;
- Woon-werkverkeer medewerkers.

In 2018 bedroeg de CO₂-emissie van de totale Reyrinkgroep 10.205 ton CO₂ (scope 1 en 2-emissies, respectievelijk 9.802 ton en 403 ton CO₂).

2.3 Omvang bedrijf

Op basis van de emissie-inventaris 2018 wordt voldaan aan een "Middelgroot bedrijf". De totale CO₂-uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar. Daarnaast bedraagt de totale CO₂-uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties maximaal (\leq) 10.000 ton per jaar.

2.4 Directe en indirecte emissies

Ieder jaar wordt de emissie-inventaris (CO₂-footprint) berekend. Dit inzicht in CO₂-uitstoot maakt het mogelijk om effectieve doelstellingen op te stellen en bij te sturen (zie hoofdstuk 3). In 2018 is in totaal 10.205 ton CO₂ uitgestoten, waarvan 9.802 ton CO₂ direct en 403 ton CO₂ indirect. In navolgende grafiek de CO₂-emissie per categorie.

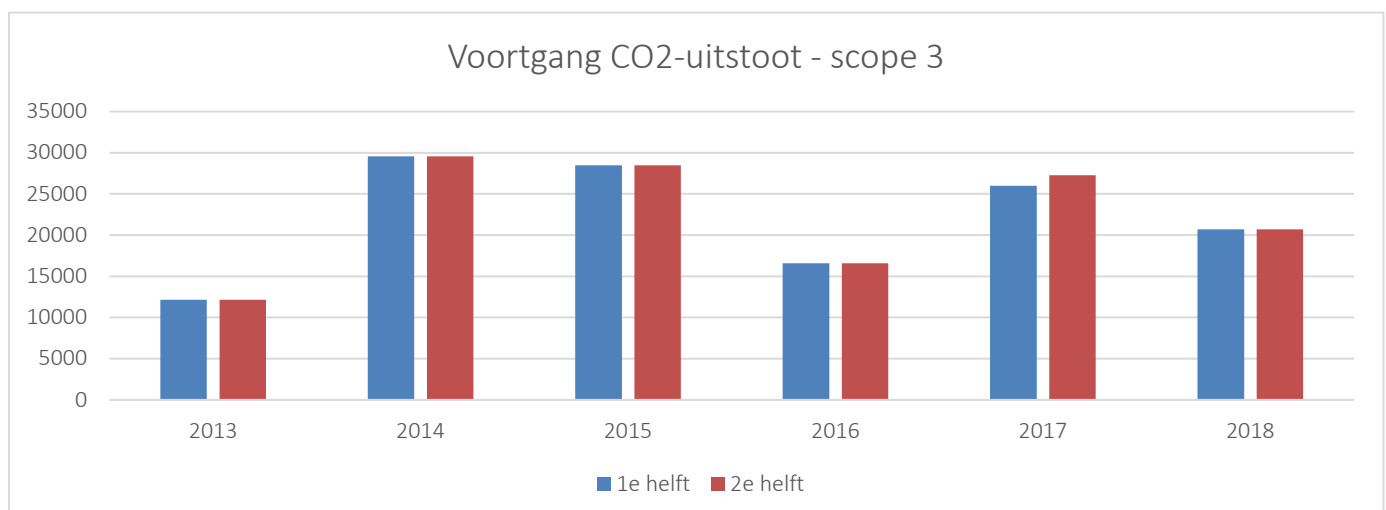
Voortgangsrapportage CO₂-reductie 2018

Categorie	Brandstofverbruik		Emissiefactor		CO ₂ -emissie [ton/jaar]
	Hoeveelheid	Eenheid	Hoeveelheid	Eenheid	
Scope 1 - directe emissiebronnen					
aardgas (gebouwen)	26.976	Nm ³	1,890	kg CO ₂ / Nm ³	51
benzine klein materieel	2.828	liter	2,740	kg CO ₂ / liter	8
gasolie bedrijfswagens (personenvervoer)	281.750	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	910
gasolie (schip)	79.974	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	258
gasolie (projecten FL Nederland)	751.806	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	2.428
gasolie (projecten FL België)	589.146	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	1.903
gasolie (projecten Reyrink Nederland)	1.117.936	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	3.611
gasolie (projecten Reyrink België)	173.164	liter	3,230	kg CO ₂ / liter	559
lasgas (Acetyleen)	2.022	kg	3,180	kg CO ₂ / kg	6
houtachtige biomassa, houtchips	122.360	kg	0,062	kg CO ₂ / kg	8
propaangas (projecten)	10.170	liter	1,725	kg CO ₂ / liter	18
smeeroliën	13.853	kg	3,035	kg CO ₂ / kg	42
SUBTOTAAL SCOPE 1					9.802
Scope 2 - indirecte emissiebronnen					
zakelijke vliegtuigvluchten	49.466	km	0,200	kg CO ₂ / km	10
elektriciteit Dodewaard (grijs)	124.903	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	81
elektriciteit Middelbeers (NL windenergie)	87.812	kWh	0,000	kg CO ₂ / kWh	0
elektriciteit Haghorst (grijs)	169.205	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	110
elektriciteit Esbeek (grijs)	57.740	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	37
elektriciteit Tilburg (grijs)	48.685	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	32
elektriciteit projecten FL (grijs)	2.233	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	1
elektriciteit projecten Reyrink (grijs)	25.048	kWh	0,649	kg CO ₂ / kWh	16
koude middelen airco (R134a)	12,00	kg	1430	kg CO ₂ / kg	17
brandstof woon-werkverkeer	446.466	km	0,220	kg CO ₂ / km	98
SUBTOTAAL SCOPE 2					403

2.5 Meest materiële emissies

Voor het bepalen van de meest materiële scope 3 emissies is uitgegaan van de inkoop volumes van de Reyrinkgroep. Bij het vaststellen van de rangorde in scope 3 emissiebronnen zijn leveranciers van producten, onderaannemers, dienstenleveranciers en brandstofleveranciers meegenomen.

Voor de berekeningen en onderverdeling naar activiteiten verwijzen wij naar de separate rapportage "Scope 3 berekening". In onderstaande grafiek zijn de resultaten van de berekeningen weergegeven over 2018. In totaal heeft de Reyrinkgroep een hoeveelheid van 41.365 ton CO₂ aan scope 3 emissies uitgestoten.

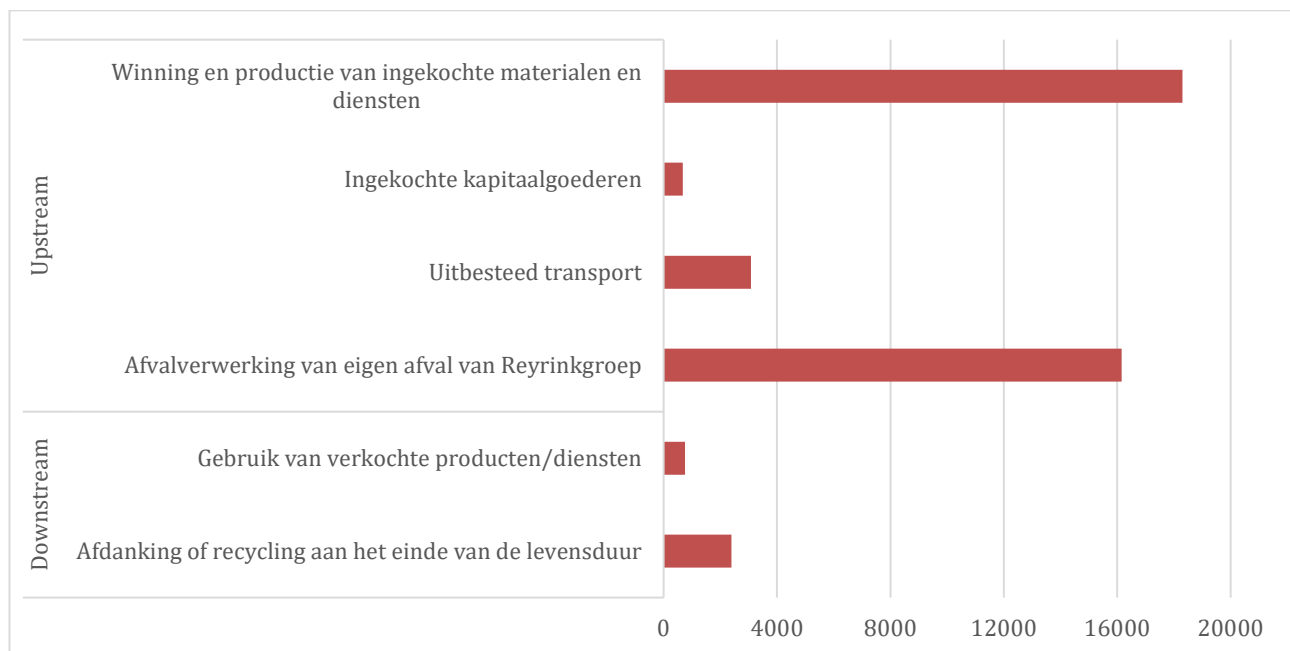

Voortgangsrapportage CO₂-reductie 2018

Wordt de top zes van meest materiële emissies in rangorde geplaatst, dan is de top zes als volgt:

1. Winning en productie van ingekochte materialen en diensten;
2. Afvalverwerking van eigen afval van de Reyrinkgroep;
3. Uitbesteed transport;
4. Afdanking of recycling aan het einde van de levensduur;
5. Gebruik van verkochte producten/diensten;
6. Ingekochte kapitaalgoederen.

Gevisualiseerd ziet dat er als volgt uit:

3 CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen scope 1 en 2

Onze emissie wordt vooral veroorzaakt door het gasolieverbruik van het rijdend materieel (83% van het totaal), de bedrijfswagens (10%) en het varend materieel (2,5%). Het elektriciteitsgebruik en het gasverbruik hebben een marginale invloed op de totale emissie-inventaris.

Mede daarom is energiereductie (lees brandstofreductie) een vast agendapunt in de interne overlegvormen en in de periodieke overleggen met de grotere opdrachtgevers (zoals bij projecten op basis van de UAVgc-2005).

Ten aanzien van het reduceren van onze CO₂-uitstoot hebben we ons ten doel gesteld om in 2022 een reductie van 4% te realiseren inzake de scope 1 emissies, respectievelijk 2% inzake de scope 2 emissies, ten opzichte van het referentiejaar 2018, gerelateerd aan de omzet. Deze doelstelling is tevens opgenomen in de nieuwe beleidsverklaring.

Om deze doelstellingen te realiseren hebben we de volgende maatregelen opgesteld:

- 100% groene stroom inkopen met Garantie van oorsprong (GVO);
- Het opzetten van een energiemanagementsysteem voor de gehele Reyrinkgroep;
- Een beter inzicht in het verbruik van bedrijfsmiddelen, door invoering van een GPS-systeem, gekoppeld aan het ERP-systeem InfraWorks;
- Het verduurzamen van het inkoopbeleid;
- Het verduurzamen van het afvalbeleid;
- Training aan machinisten inzake Het Nieuwe Draaien;
- Plaatsen van zonnepanelen op de bedrijfslocatie te Haghorst.

4 CO₂-reductiedoelstellingen en maatregelen scope 3

Aan de hand van de analyse van de upstream en downstream scope 3 emissies zijn er twee ketenanalyses uitgevoerd:

1. Ketenanalyse ingehuurd transport en distributie;
2. Ketenanalyse Secundaire bouwstoffen.

Dit heeft geleid tot aanvullende reductiedoelstellingen. Op basis van de huidige omstandigheden in de markt, heeft Reyrinkgroep de volgende ambitieuze, realistische doelstelling geformuleerd:

- Het realiseren van 4% CO₂-reductie in 2022 ten opzichte van 2018 als gevolg van transport in scope 3, gerelateerd aan de getransporteerde tonnage;
- In 2020 een gemiddelde CO₂-reductie van 25% in bouwstoffen, door toepassing van secundaire bouwstoffen op minimaal zes projecten.

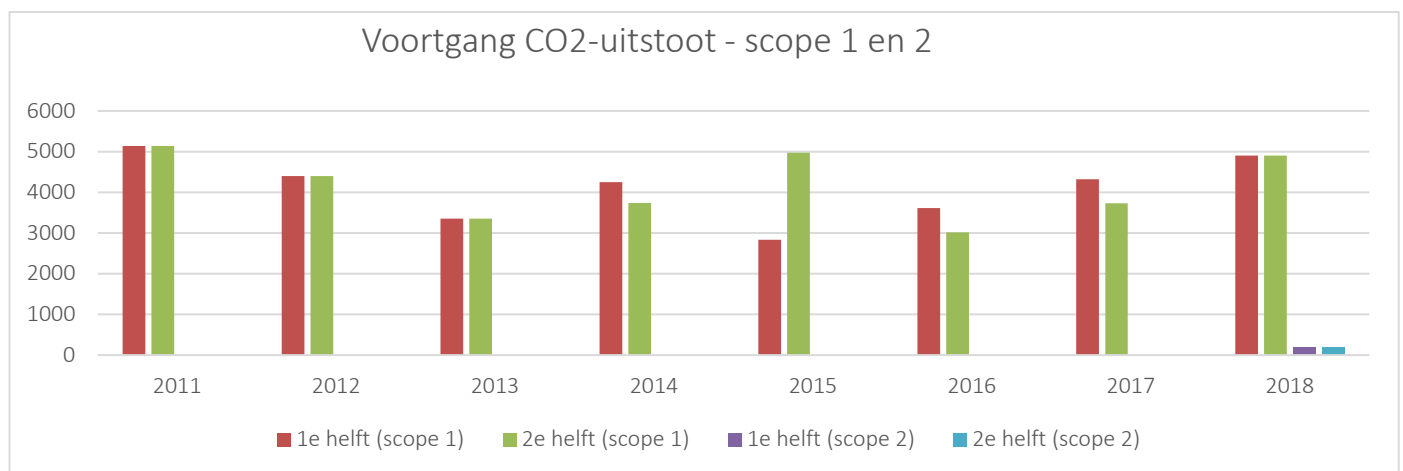
Begin vorig jaar is de ketenanalyse “Secundaire bouwstoffen” vastgesteld (kenmerk CW/170815, d.d. 11-01-2018). Naar aanleiding daarvan zijn we afgelopen jaar bezig geweest om een dashboard te maken en deze middels een Pilot in de praktijk te testen. Doel is om in de projecten informatie te genereren ten aanzien van de hergebruikte bouwstoffen.

De ketenanalyse “Ingehuurd transport en distributie” is in 2013 opgesteld, waardoor de grootste reductie reeds behaald is. Om in de huidige organisatie ook de vruchten te kunnen plukken is er voor gekozen om een langer lopende reductiedoelstelling voor deze scope 3 emissies vast te leggen. Transport van grondstoffen veroorzaakt veel CO₂-uitstoot. Daarom heeft de Reyrinkgroep een inkoopbeleid om dit transport zo duurzaam mogelijk te laten verlopen (in te kopen). Binnen het bedrijfsbureau zal de “Checklist inkoop duurzaam transport” na een update weer worden geïmplementeerd. Deze checklist wordt altijd doorloop in projecten waar >50.000 m³ ophoogmateriaal wordt toegepast. Voor andere projecten en grondstoffen is deze checklist optioneel.

5 Voortgang en trend

Ten opzichte van het "huidige" basisjaar (2011) is de emissie in 2018 met 1% gedaald (absoluut gezien). Ten opzichte van 2017 is de emissie gestegen met 27%. Deze stijging is te verklaren doordat we over 2018 gerekend hebben met de nieuwe organisatiestructuur, oftewel:

1. FL BV én de Reyrink bedrijven;
2. Locaties Haghorst, Esbeek en Tilburg toegevoegd;
3. Projecten Reyrink bedrijven toegevoegd;
4. Van 100 naar in totaal 225 medewerkers.

NB In bovengenoemde grafiek werd voorheen de scope 1 en 2 niet separaat weergegeven. Derhalve is deze pas vanaf 2018 opgenomen.

Wordt de reductiedoelstelling vergeleken met de berekende CO₂-emissie, dan is het lastig daar een juiste waarde aan te hangen. Immers de absolute daling/stijging geeft geen weergave van de besparing, maar een afname/stijging van de omzet. Derhalve is de reductiedoelstelling gerelateerd aan de omzet. De reductiedoelstelling van de Reyringroep is een reductie van 4% te behalen inzake scope 1 emissies en 2% inzake scope 2 emissies.

Op basis van de omzet lag in 2018 de CO₂-emissie met 165,67 gram CO₂ / € ruim onder de doelstelling. Oftewel een daling van 27% ten opzichte van het basisjaar 2011 (226,31 gram CO₂ / €).

Belangrijkste aandachtspunt blijft het gebruik van diesel, dit betreft immers 97% van onze CO₂-uitstoot.

5.1 Projecten met gunningvoordeel

De afgelopen jaren zijn er vier projecten met gunningsvoordeel ten aanzien van de CO₂-presatieladder aangenomen geweest:

- Dijkverbetering Schorerpolder (niveau 3);
- Kanaal van Gent naar Terneuzen (niveau 5);
- Verbeteren Glooiing Philipsdam (niveau 5);
- Verbeteren Glooiingsconstructie Sint Pieterspolder, Nieuw Olzendepolder en de Emanuelpolder (niveau 5).

In de periode van 19 november 2013 t/m juni 2018 is het project KGT uitgevoerd. Nu is aanvullend op de originele opdracht een meerwerk opdracht verkregen. Deze zal eind mei in uitvoering gaan t/m half september. In het verslag over de voortgang in de 1^e helft van 2019 zullen we hier uitgebreid op ingaan.

5.2 Medewerkers bijdrage

Binnen de Reyrinkgroep is het op de volgende manier mogelijk voor medewerkers om bij te dragen aan en mee te denken over CO₂-reductie:

- VGM-overleg;
- uitvoerdersoverleg;
- bedrijfsbureauoverleg;
- functioneringsgesprek;
- interactie vanuit specifieke toolbox-meeting;
- personeelsbijeenkomst;
- intranet of via e-mail (a.timmer@fl-bv.nl).

5.3 Publicaties website

Via de website van F.L. Liebrechts B.V. zijn de diverse verplichte onderdelen in te zien. Het afgelopen half jaar zijn de navolgende publicaties toegevoegd:

- 3.C.1 NieuwsFLits, december 2018 (intern);
- CO₂-bewust certificaat FL-Groep, niveau 5;
- Beleidsverklaring Reyrinkgroep;
- 3.A.1 Emissie-inventaris - 2018;
- 5.B.2 Voortgangsrapportage - 2018 (onderhavige rapportage).

6 Commitment CO₂-emissie reductieprogramma

BAC Duurzaamheid (deelnemer: Bas Wilborts)

Duurzaamheid is een belangrijk speerpunt van het beleid van Bouwend Nederland. Bouwend Nederland heeft een speciale beleidsadviescommissie (BAC) in het leven geroepen die het bureau en bestuur met advies kan ondersteunen bij het maken en uitvoeren van het duurzaamheidsbeleid. De BAC duurzaamheid komt vier keer per jaar bijeen om te praten over onder meer het duurzaamheidsbeleid, duurzame businesscases, duurzaamheidsdoelen en het meten van duurzaamheid.

Voorzitter van de BAC Duurzaamheid is Robert Koolen, directeur Strategie & Beleid en programmamanager Duurzaamheid bij Heijmans Vastgoed, Rosmalen. Secretaris is Helen Visser, senior beleidsmedewerker Duurzaamheid Bouwend Nederland. De leden van de BAC zijn gekozen uit de zeven secties van Bouwend Nederland.

In de laatste bijeenkomst (d.d. 23-11-18) zijn de volgende onderwerpen behandeld:

- Duurzaam Bouwen Awards 2019;
- Benchmark cijfers duurzaamheid;
- Circulaire Economie;
- Ontwikkelingen CB23 en Bouwagenda;
- Ontwikkelingen Betonakkoord;
- Ontwikkelingen Klimaatakkoord;
- Duurzaam Inkopen.

Momenteel wordt gezien in hoeverre Arjan Beemster de taken van Bas Wilborts kan overnemen.

De bijeenkomst van 15 maart jl. wordt meegenomen in het verslag over de voortgang in de 1^e helft van 2019.

Hoogwaterbeschermingsprogramma (deelnemer n.t.b.)

Alle drie de initiatieven binnen het Hoogwaterbeschermingsprogramma zorgen voor een reductie en besparing van primaire (bouw)materialen. Door het opstellen van de technische richtlijnen wordt er in de ontwerpfase reeds rekening gehouden met de meest optimale ontwerp- en uitvoeringsoplossing. De twee richtlijnen zijn in 2018 afgerond. De POV-gebiedseigengrond is in de opstartfase en zal naar verwachting nog enkele jaren doorlopen.

Momenteel wordt gezien in hoeverre Gert van Dieren de taken kan overnemen.

Mogelijke andere commitments

Binnen de organisatie wordt geïnventariseerd, welke andere commitments in aanmerking komen om in het kader van de CO₂-presatieladde te rapporteren. Meer hierover in de voortgangsrapportage over de 1^e helft van 2019.

7 Deelname aan een sectorinitiatief

VGR CO₂-platform (deelnemer: Arjan Timmer)

De Vakgroep Grondwerk (VGR) van Bouwend Nederland heeft medio 2015 het initiatief genomen om voor haar leden een platform voor CO₂ op te richten (kortweg: VGR CO₂-platform). De voorzitter van de bijeenkomsten is Martin Huigen, secretaris Vakgroep Grondwerk van Bouwend Nederland. Deelnemer vanuit FL B.V. is Arjan Timmer.

In de 2^e helft van 2018 is er een bijeenkomst geweest bij Aannemingsbedrijf P. de Visser te Werkendam, d.d. 16-10-18. De volgende ervaringen ten aanzien van CO₂-reductie, audits, voordeel bij aanbestedingen komen aan bod:

- Vraag of de aanwezigen ervaring hebben met de inkoop van groene stroom. Geconstateerd wordt dat er sprake is van een wildgroei onder aanbieders. De eis is dat dit voor 100% Nederlands dient te zijn, maar hoe wordt dat aangetoond? Er wordt aangevuld dat er wel certificaten van landen van oorsprong worden overlegd, maar dit zou eigenlijk voldoende moeten zijn;
- Naast de vragen bij de gestelde eis, roepen ook de overlegde facturen vragen op;
- Er is verbazing over de duur van de audit. Deze heeft drie dagen geduurd met lange lunchtijden. Weliswaar op niveau 5 geaudit, maar drie dagen is naar zijn mening veel te lang. Ook is van een gunningsvoordeel bij de huidige projecten weinig te merken.
- Tot nu toe slechts twee projecten gegund waar sprake was van een voordeel op basis van het CO₂-certificaat. Regelmatig wordt wel gevraagd op welke trede het bedrijf zich bevindt.
- Eerst de voor hun bedrijf interessante projecten zien waar gevraagd wordt naar het CO₂-certificaat, voordat men zich aan zal sluiten bij de CO₂-prestatieladder. Tot op heden is dit niet het geval. Uiteraard wel maatregelen genomen die in praktische zin leiden tot CO₂-reductie, zoals de aanschaf van materieel met weinig CO₂-uitstoot, aanbrengen van Led verlichting, etc.
- Druk doende van niveau 3 naar niveau 5 te gaan. De kosten om dit te bereiken zijn vrij hoog.
- Op dit moment geen projecten onderhanden waar gunningsvoordeel op basis van genomen CO₂-reductie maatregelen is verkregen. Wel steeds meer bestekken waarin niveau 5 als eis wordt gesteld.

De volgende bijeenkomst staat gepland op woensdag 9 oktober 2019 bij Verboon Maasland. De bijeenkomst van 10 april jl. bij Van Herk in Waddinxveen, wordt meegenomen in het verslag over de voortgang in de 1e helft van 2019.

Nederland CO₂-Neutraal (deelnemer: Arjan Timmer)

De Werkgroep bedrijfsmiddelen groot is in de 2e helft van 2018 één keer bijeengewest, d.d. 20 september 2018. Om de creatieve denken van onze breinen te stimuleren is een video getoond, die is gebaseerd op Bricks van Google. Vervolgens zijn de aanwezigen verdeeld in twee groepen en zijn we, met behulp van mindmappen, geniale ideeën gaan bedenken om uiteindelijk tot concrete actiepunten te komen.

Groep 1 wil meer inzicht krijgen in scope 3 emissies. Het resultaat moet een database worden waarin de CO₂-footprint is opgenomen van het product dat ketenpartners leveren. De vraag is hoe je dit kunt aanpakken. De methode van meten is hierbij een belangrijk onderdeel.

Groep 2 richt zich op de betrokkenheid van de directie, voorbeeldgedrag, beïnvloeding en cultuurverandering. Op top-down-wijze bewustzijn binnen de organisatie creëren. Bijvoorbeeld door middel van het aanstellen van een CO₂-commissie en het toepassen van een beloningssysteem ten behoeve van CO₂-bewust handelen. Besproken wordt hoe dit gefinancierd kan worden.

Voortgangsrapportage CO₂-reductie 2018

Beide groepen hebben hun mindmap afgerond en de resultaten geprioriteerd. Vervolgens zijn de resultaten uitgewisseld en hebben de groepen elkaars resultaat bekeken en adviezen geven. Op basis van de resultaten en de adviezen is een actielijst opgesteld. Er is afgesproken dat voor de volgende bijeenkomst de actiepunten worden uitgevoerd en de resultaten worden besproken.

De volgende bijeenkomst staat gepland op 06-06-2019. Momenteel wordt nog gezien in hoeverre deze deelname wordt voortgezet.